

НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРАЖНА

брой 16 • год. XC • 25 август 2011 г. • цена 0,40 лв.

Увековечаваме паметта за Капитан Петко Войвода в Киев

С Антон Киссе, председател на Асоциацията на българите в Украйна, разговаря Агелина Георгиева

Агенция „ФОКУС“

- Г-н Киссе, защо Асоциацията на българите в Украйна приехте да се включите в инициативата за изграждане на паметник на Капитан Петко Войвода в Киев?

- Между Асоциацията на българите в Украйна и Съюза на тракийските дружества в България от 2005 г. имаме подписан договор за сътрудничество, който вече години наред успешно се изпълнява

Антон Киссе

и от двете страни. И в рамките на този договор преди около две години по инициатива на Костагин Карамитрев, тогавашен председател на съюза, а впоследствие негов поче-

тен председател (искрено съжалявам, че вече не е между живите), от името на нашите организации се обърнахме в Киевската градска държавна администрация с предложение

да се издигне бюст-паметник на българския национален герой Капитан Петко Войвода. Ръководството на украинската столична община разгледа нашата инициатива и бе отделено място за издигането на бюста. Тъй като подобна процедура трае много дълго, официално разрешение получихме преди около половин година. Благодарен съм, че киевските власти подкрепиха нашата идея.

На стр. 3

Пременил се Илия, погледнал се – пак в тия

Костагин Карамитрев

Никой не може да измести от сърцата на тракийци любовта към Костагин Карамитрев

Д-р Елена АЛЕКОВА

Наскоро в един регионален вестник „Десант“, който се самоопределя като „национален седмичник“ на „патриотичния печат“, бе публикуван текстът „Раждането на „Тракия без граници“.

Конкретно: става дума за новата стратегия на Съюза на тракийските дружества в България за създаването и функционирането на Еврорегион „Тракия“ и новия девиз „Тракия без

граници“, приета на Национална конференция с международно участие, организирана от СТДБ на 28 януари 2006 г. в Стара Загора. А всъщност: става дума за зле изигран предизборен хог от страна на тези, които стоят зад регионалния вестник.

ЗАЩО „ЗЛЕ ИЗИГРАН“?

Защото се напада Костагин Карамитрев, който само преди два месеца (на 15 юни 2011 г.) си отиде

от моя свят. Ако тези, които стоят зад регионалния вестник, са истински патриоти, те би трябвало на първо място да тачат и да спазват традициите и моралните (писани и неписани) закони на народа ни, изкристализирали през многовековните му мъки и радости, тежילה и борби.

Един от тези заветни от предците ни неписани закони е: „ЗА МЪРТВИЯ ИЛИ ДОБРО, ИЛИ НИЩО“.

На стр. 4-5

ПК „Тракия“ ще участва в местните избори

Партия „Политически клуб „Тракия“ вече е регистрирана в Централната изборителна комисия и е издадено Удостоверение за регистрация №51/8.08.2011 г. за

участие в изборите за общински съветници и кметове на 23 октомври 2011 г. Предлагаме на вашето внимание нейната платформа. ➔ на стр. 3

ДАЙ СВОЯ БЪЛГАРСКИ ЛЕВ ЗА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

Тракийци! Средствата, събрани за паметника на Войводата в Киев, не достигат. Наш дълг е да преотдадем паметта за Капитан Петко Войвода на тези, които идват след нас. Само ние можем да направим това. Даренията могат да се правят във всички тракийски дружества в страната, в Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в София и по банков път на следните сметки:

Банка ДСК, Клон 1, „Батенберг“ № 6 – София
IBAN BG34STSA93000001683816 BIC STSABGSG – в левове

Банка Регионална инвестиционна банка, Варна
IBAN BG39RIBR92100000000347 BIC RIBRBG22 – в левове

Внимание – неоосманизъм!

Тогор Коруюв

Тогор Коруюв

С какво запомните посещението на турския президент Абдулах Гюл у нас – с разговорите около проекта „Набуко“, със съпровождащия визитата турско-български бизнес форум или с туристическата разходка на госта сред „своите“. Той посети Плиска, алуиниевия комбинат и Томбул джамия в Шумен, подари на мюфтийството там прерис от Корана от Времето на Сюлейман Великолепни и откри в Хитрино паметник на пехливанина Коджа Юсуф, където произнесе деветминутна реч на родния си език – турския, без превод. Високомерието, с което бе пренебрегнат един от символите на държавния суверинитет – официалният български език, и намеъкът с подарък от османската епоха, отново ни напомниха за неотстъпната линия на неоосманизъм, която провежда Турция в последните години. Добре, бе, президентът Георги Първанов ясно подчерта, че „няма нерешими политически въпроси, а проблемите от технически характер са решими“ и с това изтъкна колко е важно да работи смесената комисия, която се занимава и с обещаването на тракийските бежанци. Публичният отговор на височайшия гост бе афористичен. Очевидно тактиката с протаканията в комисията сигурно ще продължи, макар че от някой от нерешените проблеми като язовир „Тунджа“ Турция е живо заинтересувана.

Впрочем външната политика на Партията на справедливостта и развитието (ПСР) начело с Реджеп Тайип Ердоган вече трети мандат се гради на принципа „Турция като умерен ислямски фактор“. Тази формула измества познатото „светска мюсюлманска държава“ - ако не във вътрешната политика напълно, то във висшата проосманска дипломация е господстваща. На САЩ и в Брюксел като че моделът „умерен ислям“ се нрави, защото противостои на воинстващите течения на исляма, тъй и Турция е благонадежден партньор в НАТО. Да припомним някои събития от последно време. На парламентарните избори преди два месеца партията на Ердоган пак спечели и оформи правителство, но депутатите ѝ в парламента намаляха, така че трудно ще могат да направят промени в конституцията в посока да се засилят пълномощията на президента по френски модел, за какъвто явно се гласи сегашният премиер. Иначе той не страда от самочувствие, щом се закали на обединена Европа, че ще замрази отношенията си с ЕС, ако Кипър поеме председателството му. И няма да преговаря със страна, която Турция не признава. И дума не става за това как преди 37 години по османски маниер турските войски нахлуха в Северен Кипър и направиха „държава“, която само те си признават. Най-големият успех на неоосманската власт е, че се справи с военните, които по традиция в Турция пазеха конституцията и заветите на Атаатюрк – генщабът подаде оставка, над 250 офицери, от които 40 генерали, са зад решетките по фалшиви обвинения. Много анализатори смятат това за край на светската държава. А от Гърция наблюдават събитията и вдигат гранична стена – тя ще е дълга 10 км и освен нея ще има 120 км протовотанков ров по цялото поречие на река Еврос (Марица).

„Ние се завръщаме“ – това тъй е девиз на неоосманистите, чийто най-ярък изразител е външният министър Ахмет Давутоглу. Да оставим настрана целенасочената политика за възкресяване на великолепието на османската династия в музеи, изложби и книги, „османският дух“ се изнася по Балканите – чрез турските университети в Тирана, Сараево, Тетово и др., чрез издателствата, които имат за цел да формират либерално-ислямски интелект, чрез покровителството над етнически партии и движения, каквото у нас е ДПС. Турското население в България винаги се е радвало на вниманието на майката родина, каквато Турция се е определила за него. И за капак ще напомня, че в 48 общини в България българите вече са малцинство.

ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА, СЪЮЗЪТ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ, ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „ОДРИНСКА ЕПОПЕЯ“ И КМЕТСТВО СТАРОЗАГОРСКИ МИНЕРАЛНИ БАНИ

организируют

VI НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ СЪБОР
„БОГОРОДИЧНА СЪПКА“ - 2011

Начало: 27 август 2011 г. в Старозагорски минерални бани

9 часа – концертна програма
11 часа – официално откриване

ЗАПОВЯДАЙТЕ!

Една пророческа книга

Наскоро издателство „Български писател“ пусна на пазара книгата на Димитър Шалапатов „Българските християнски селища в Западна (Беломорска) Тракия“. Предлагаме на вашето внимание предговора ѝ, написан от Костагин Карамитрев, и увода на автора. Заглавията и на двата текста са на редакцията.

Костагин КАРАМИТРЕВ

Книгата на Димитър Шалапатов, посветена на българските християнски селища от Западното Беломорие, е поредната творба, инспирирана от родолюбиви чувства за Тракия. Тя е резултат от разказите и спомените на много знайни и незнайни българи тракийци, от впечатленията, наблюденията и издирванията по време на десетките пътувания в продължение на последните петнадесет години из безвъзвратно изгубеното за пет поколения тракийци отечество. Те превърнаха документраните спомени в защитна броня, в извор на кураж и самочувствие през най-трагичните мигове на своето битие.

Когато през 1996 г. авторът се включва в организационния живот на тракийската организация, посещенията на тракийци по родните места в Беломорска Тракия се броят на пръстите на едната ръка. Той превърща стратегическата цел на Съюза на тракийските дружества в България „Тракия без граници“, залегнала в устава на организацията, в свой синовен дълг, в смисъл на живота си. Неуморно разработва маршрути, установява контакти с българи в днешна Гърция, пътува с познавателна цел. Така година след година тракийци преоткриват родните огнища на дегите си. Картата със съвременните наименования на селищата и българските им имена се попълва систематично във времето.

Работи се на терен. Установява се точното местонахождение на над 100 селища, това, което е останало в тях от българско време. Издирват се основите на къщите, църквите, гробищата на несъществуващите вече села. Селищата са групирани по околии по азбучен ред. Преоткриват се такива емблематични тракийски места като Пеюв скок, Контила, Исоката църква, Каршищната махала, Чукуртарла, Къс кая, Ищикляря, Тъпаня и др.

В книгата се обобщават натрупаните във времето спомени, допълват се с нови, като се предлага една нова съвременна гледна точка за злощастната съдба на християнското население в Западна Тракия. Приложени са около 300 снимки на български църкви, тракийски местности, стари къщи от българско време и други тракийски светини. Специален показател указва съвременните и старинните имена на селищата.

Българските християнски селища в Западна Тракия е тъжна, увлекателна съвременна книга за родовете корени, в която изживат кънове надежда. Една пророческа книга.

Отговор на много въпроси

Димитър ШАЛАПАТОВ

Дълги години връзка-та между изоставените български селища в Западна Тракия и техните коренни жители - тракийските българи, прогонени в България, беше прекъсната. Този период продължи повече от 80 години, с кратко прекъсване през 1941-1944 г., когато Гюмюрджинска, Ксантийска и част от Дедеагачка околия бяха присъединени временно към пределите на България.

След края на гражданската война в Гърция, през петдесетте години, загубилите войната са принудени да напуснат територията ѝ. Между тях са хиляди българи от Македония и Тракия. Именно за прогонените от Гърция през 1920-1925 г., 1944 г. и 1949 г. гръцките власти не разрешаваха издаването на визи. Невъзможността коренните жители да посетят родните места заедно с потомците си доведе до съществени празноти в родовата памет. Младите знаят откъде са дошли родителите и дегите им. Помнят спомените им, но нямат информация за местоположението

Димитър Шалапатов

на селището, за настоящото му име, дали то съществува или не. През годините са публикувани доста краеведчески изследвания за селища от Западна Тракия. Родолюбци като Георги Сапунаров и г-р Кирил Бакърджиев от Доган Хисар, Мара Михайлова от Чобанкьой, Стою Попов и Харалампи Ятакчиев от Дервент, Илия Славков от Сачанли, Георги Згрипаров от Каледжидере, Петко Кидикулов от Хаджилар, Димитър Карев от Балкьой, Златко Попчев, потомък на Януренци, Петър Коруев от Габрово, Ксантийско, Георги Вулев от Еникьой, Ксантийско, Георги Полянов и Симеон Лазаров посвещаваха години от живота си на исторически, географски, етног-

рафски, езикови проучвания за Западна Тракия. Едно обобщаване на тази информация, а така също допълването ѝ с нова, както и поднасянето на неизвестна досега, наложи това изследване.

За да се напише тази книга, бе необходимо да бъдат посетени всички селища, описани в нея. За някои се наложиха неколкократни посещения, за да бъдат открити, описани и фотографирани параклиси, църкви, местности, реки и др. топоними, свързани с историята на местните тракийски българи. Трудно беше откриването на някои от селищата, особено тези, които не съществуват вече като Атикьой, Тахтаджик, Пишманкьой, Сачанли, Фатиряка и Кърчифлик. Необходимо бе да се издирят селищата, в които са се заселили тракийските българи след злокобната 1913 г., а също изселените се българи от Мала Азия през 1914 г.

Надявам се, че тази книга ще даде отговор на много от въпросите, които възбудят потомците на тракийските българи и всички онези, които се интересуват от земите ни, останали извън пределите на България.

Обезбългаряването на Западна Тракия 1919-1924 г.

Насилия над българите и изгонването им

Анастас Сп. РАЗБОЙНИКОВ

(Продължение от миналия брой)

Анастас Сп. Разбойников

Това окончателно е разорило останалото там българско население, което е било длъжно да издържа тия войски. Едновременно с това са ставали и масовите размествания и заточавания на българите. Така по-лесно е ставало ограбването на цялата им стока, покъщнина и завземане на жилищата им.

Българите са били заточавани главно в следните беломорски острови: Крит (в градовете Канея и Ретимо и в изоставените казарми на пристанището Суду), в Милос (от Цикладските острови има само 162 кв. км с 6-7 хил. ж.), в Китера (Цериго), в Митилини, в Хиос. Други са били изпратени в градеца Каламата, Южен Пелопонес. Но най-големи маси са били заточени в селата на околните Волоска, Лариска, Фарсалска и Велестиноска, в Северна Гърция, или на о-в Крит.

По изчисления близо 25 хиляди души българи от Западна Тракия са били изпратени на заточение. Това прави половината от останалото българско население в страната след гръцката оку-

пация. Най-много са изстрадали околията Помурджинска, Дедеагачка и Суфлийска, понеже от другите околии на Западна Тракия българите по-лесно избягали още в навечерието на гръцката окупация.

Много от заточениците са измрели от глад и мизерия, особено старците и децата. В Лариска околия от с. Домуздере са починали около 200 души, само на 147 души научихме имената. Най-много жертви са дали масово изселените и заточени села Домуздере, Доганхисар, Еникьой, Чобанкьой, Калайджидере, Дервент и др. Има измрели цели семейства. Смъртта е косила българите и след завръщането

им по родните огнища в Западна Тракия, особено през зимата на 1924 г. Селата си намерили разграбени и опустошени. Понеже ги подпомагали с брашно, предполагат, че голямата смъртност след завръщането се е дължала на недоброкачествено то или дори на отровното брашно, по подобие на ярма, което им раздала гръцката власт.

Гръцките жестокости в Западна Тракия наподобяват „турските ужаси“. Но те са вършени от външно префинен враг. Турците са вършили всичко стихийно, като зверове. Зверът се укротява. У гръците жестокостта се прикрива от древноелинската изтънченост, подлост и перфидност, тя е от по-фина проба: презрение към по-долната раса. Жестокостта е хладна, подигравателна, нахална. Един случай: гръцка военна команда поставя в потурите на един български селянин от Дедеагачко една котка; селянинът трябва да стои прав, войниците бият котката с пръчка и не я оставят да се усмири. Така гърците си прави сатанинско удоволствие.

Някъде са карали българите „да вършеят тръне“, т. е. да тъпчат тръне с боси крака. Най-обикновеното е било да възсядат българин и да го карат да носи яхналия го грък. Известно е, че гръцката армия при на-

хлуването си в Мала Азия така също извърши големи насилия и жестокости над турското население. Това се установи навремето от анкетна комисия, приета от английския върховен комисар в Цариград. Няма нужда да споменавам за изнесеното от Карнегиевата анкета (1913 г.).

Какъв изход е тръбвало да търсят тогава българите от Западна Тракия за себе си? Да се стои там вече е било невъзможно. Само бягството в България е давало спасение за тях. Единичните и по-семеините бягства, скриване през планините, се засилили през зимата на 1922/1923 г. Скоро те станали масови пред очите на гръцките власти и при тяхно участие. През април 1923 г. се изселиха в България селата Лъджакьой, Чемерен и др. Това продължи и през следните месеци. Исели се една част и от заточените българи, които бяха освободени при изричното условие да напуснат селата си.

II.

Въпреки всички книжни гаранции, които бяха дадени по мирните договори за малцинствата, западнотракийските българи нямали защита от никъде. Властваше силният Венезелос. България бе победена, жестоко атакувана като „виновна“ и безсилна. Тя се разяждаше и вътрешно от едно съсловно управление. Отначало някои заточенци се отнесли към легацията

на Съединените щати в Атина, на които са били поверени да защитават българските интереси в Гърция. По застъпничеството на тая легация на някои е било облекчено положението и са били освободени. Едва след това грижите към българите в Западна Тракия пое българското правителство.

В Ньойския договор има клаузи за защита на малцинствата, както и в другите договори, подписани в околностите на Париж. Обаче по силата на чл. 56 ал. 2 от тоя договор по искане на Гърция, в случая на Венезелос, същия ден е била подписана и Конвенция за взаимно изселване между Гърция и България. Двете страни „признават на поданиците си, принадлежащи към малцинствата по религия или език, правото да се изселят свободно в двете респективни територии“. Двете страни се ангажират да улесняват изселванията и да не правят никакви пречки за свободното изселване и т. н. За целта се учредява Смесиена комисия с представители и от Силите, която ще ликвидира имотите на изселващите се. Но Западна Тракия още не бе дадена на Гърция. В Ньойския договор и в конвенцията става дума за „покровителство“ или „добро-волно изселване“ на българите в Македония, останала под гръцка власт.

(Продължава в следващия брой)

Увековечаваме паметта за Капитан Петко Войвода в Киев

От стр. 1

През този период бе извършено строителство по изграждане на фундамента. Успяхме да изработим проект, да подготвим необходимите документи. Асоциацията пое ангажимента по изработване на цялата документация и събиране на средства по изграждането на фундамента и постаментта, където ще бъде поставен самият бюст. Надяваме се в средата на август, със съдействието на Съюза на тракийските дружества в България и най-вече със съдействието на председателя Красимир Преманов, бюстът на Капитан Петко Войвода да бъде транспортиран от София в Киев. В момента е открита сбирка за набиране на средства за изграждането на бюст-паметника, защото това е голям и скъпоструващ обект. По замисъла на скулптура Валентин Старчев постаментът ще е от червен гранит. Така че в началото на месец септември бюст-паметникът на Капитан Петко Войвода ще бъде официално открит и осветен.

- Все пак какво ще представява паметникът?

- Това ще е бюст-паметник, постаментът, на който е от червен мрамор. Този бюст е подобен на този във Варна, но на мен ми се струва по-величествен.

- Колко средства са необходими за изграждането на паметника и колко вече са събрани?

- Сумата по изграждането му възлиза на над 40 хиляди евро.

- А колко са събрани вече?

- На дадения етап има събрани към 20 хиляди.

- Значи още толкова са необходими?

- Да, но ние активно работим по събирането на средства както в Украйна, така и в България. Трябва да отбележа, че много родолюбиви българи се включиха в инициативата.

- Г-н Преманов, председател на СТДБ, подчерта, че много организации са се включили в събирането на средства за изграждането на паметника и това се е превърнало в едно общонародно дело.

- Да, и това е много впечатляващо. Нали виждате за каква сума става въпрос, която включва само материала за изграждането на постаментта и бюста. Помагат гостна българи – бизнесмени от Украйна, всеки според своите възможности. Проектът бе изработен безплатно, нали разбирате, че такъв проект на паметник и съгласуването му е скъпоструващо. Голяма подкрепа получихме и от страна на Киевската градска държавна администрация. Следваща важна стъпка е паметникът да бъде включен в регистъра на Управлението по опазване на паметници на архитектурата на Киев, което ще даде възможност напред паметникът да бъде постоянно обгрижван.

- Защо паметникът ще бъде точно в центъра на Киев и къде конкретно?

- Мястото, където той ще бъде установен се намира в централната историческа част на столицата на Украйна, а по-точно в малка градска градина на улица „Иван Федоров“, срещу Посолството на Република Македония. Това място бе отделено с решение на градския съвет. Тук искам още

Така ще изглежда паметникът в Киев

веднъж да подчертая, че процедурата по разрешаването траеше близо две години като голяма помощ и съдействие оказа посолството на Република България в Украйна, а също наши депутати и членове на комисии в Киевската градска държавна администрация. С пълна увереност може да се каже, че всичко, извършено дотук, е в съответствие със законодателството на Украйна. Искам да изкажа специална благодарност и на Красимир Преманов за активното му съдействие в осъществяването на тази голяма инициатива, която ще допринесе за българо-украински културни връзки.

- Кога се очаква да бъде открит паметникът?

- Предварително мога да кажа, че към края на август ще бъде готов постаментът и, надявам се, поставен и бюстът. Предварително планираме официалното откриване да стане на 8 септември в Деня на Съединението на България, което ще е много символично в исторически аспект.

- С какво трябва да запомним личността на Капитан Петко Войвода?

- Много потомци на тракийски българи членуват в Асоциацията на българите в Украйна, техните прадеди са преселници от Тракия, където преди много десетилетия Капитан Петко Войвода се е борил за освобождаването на българските земи. Това вероятно се предава генетически. Голяма роля за популяризацията на нашата история и историческата личност на Капитан Петко Войвода изиграха и нашите

многогодишни връзки с Костагин Карамитрев, който лично оказва голямо съдействие за изграждането на нашите взаимоотношения, за подкрепа на Асоциацията на българите в Украйна, за организиране на мероприятия, конференции, срещи, обмен на делегации. Господин Карамитрев даде възможност на българите в Украйна да научат повече за Тракийския герой, за историята на нашите предци. За съжаление няколко поколения българи в Украйна бяха откъснати от историческия процес на България. Обаче за щастие днес нашите деца вече имат възможност да учат роден български език, литература и история. С бесарабските българи е свързан и геният на България Христо Ботев, който е живял в Одеса и училствал в българското село Задунаевка. Голяма роля е изиграл и Георги Раковски, който ходатайства пред Никола Богориди (каймаканин на Молдовското княжество) за откриване на историческата Болградска гимназия. Българският герой Капитан Петко Войвода има значение за Украйна, защото е бил в Киев и показва на личен пример своето патриотично отношение към тракийския край, към тракийците.

Корените на моите предци са от Ямболски окръг, както и на голяма част бесарабски българи. Членовете на Асоциацията, вероятно имат същите побуди като моите – да увековечим паметта на Петко Войвода в Украйна, а по-точно в столицата Киев. Капитан Петко Войвода е борец за освобождаване и обединяване на българските земи. Но поради известни исторически събития много земи, които някога са били изконно български, де факто сега или де юре, принадлежат на други държави. А главната цел и мисия в живота на Капитан Петко Войвода е всички български земи да бъдат български.

- Виждате ли някаква символика в това, че паметникът ще е до македонското посолство? Ще даде ли това поводи за нови спекулации?

- Всеки разсъждава по своему, но има исторически факти, които нищо няма да ги изменят. Ние напред трябва да си знаем историята, реално да оценяваме това и да бъдем толерантни един към друг. Капитан Петко Войвода е герой не само на България, но на всички българи по света, които се смятат за част от българския народ и ценят нашето културно-историческо наследство. И всякакви такива моменти, които могат да създават напрежение, трябва да се изключват. Ние правим максимум усилия да бъде установен този паметник, за да отдадем дължимия почит пред подвига на героите, които са дали живота си за свободата на България. Специално за мястото на паметника, мога да кажа, че това бе решение на украинските власти, които преди всичко са се ръководели от факта за наличие на място в централната част на столицата. Ние нямаме право да определяме на властите, които имат пълномощия от своите избиратели.

СЪЮЗЪТ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ, АСОЦИАЦИЯТА НА БЪЛГАРИТЕ В УКРАИНА И ПОСОЛСТВОТО НА БЪЛГАРИЯ В УКРАИНА

канят

да вземете участие в церемонията по тържественото откриване на паметника на Капитан Петко Войвода в Киев, която ще се състои на 8 септември 2011 г. в градската градина на ул. „Иван Федоров“.

ПЛАТФОРМА НА ПОЛИТИЧЕСКИ КЛУБ „ТРАКИЯ“ ЗА МЕСТНИ ИЗБОРИ 2011

I. Цел на СТДБ и ПК „ТРАКИЯ“ на местните избори

ПК „Тракия“ в тези избори отстоява приоритетите, обединяващи тракийци като част от българския народ. Те са и в основата на тяхната организация – Съюза на тракийските дружества в България, създадена преди 115 години с активното участие на националния ни герой Капитан Петко Войвода.

Тракийската организация отстоява историческата истина за съдбата на Източна и Беломорска Тракия и защитава интересите на тракийските бежанци и на техните потомци. СТДБ развива активна родолюбива дейност: организира чествания, отбелязва годишнини, свързани с паметни събития от героичното ни минало; изгражда паметници на национални герои, дали живота си за свободата на Тракия и на България. Днес, когато страната ни е пълноправен член на ЕС и активно участва в интеграционните процеси на Балканите и в Европа, СТДБ издига повелата, завещана от предците ни:

„НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!“

Наша инициатива е обявяването на Еврорегион „Тракия“, която е в хармония със стратегията на ЕС „Европа на регионите“.

Изграждането на Еврорегион „Тракия“ ще даде възможност за разгръщането на широки интеграционни стопански, обществени и културни инициативи и проекти; ще доведе до развитие и просперитет на всички населени места в региона, в т.ч. и на тези, които не попадат в съвременните държавни граници на България, но са родните населени места на хиляди тракийци. Населението на тези райони ще има възможност да опознае своите герои, своята история и своя произход. Така ще се поставят темелите на съвместното съжителство. Така ще се възрогят културните традиции и фолклорът. Така истината по тракийския въпрос ще се реабилитира.

II. Принципи за отстояване

Кметовете и общинските съветници, избрани с платформата на ПК „Тракия“, в своята дейност ще се ръководят от следните правила:

- Прозрачно управление на общините и населените места и борба срещу корупцията.
- Периодичен отчет пред избирателите за поетите предизборни ангажименти.
- Постигане на консенсус по въпроси с приоритетно значение за населението в съответния град без политическа партизанщина и лобизъм.
- Защита на интересите на тракийци и наследниците им по отношение на техните социални, културни и граждански права.
- Подпомагане на местни инициативи, свързани с изграждането на паметници, с читалищната дейност и други културни прояви (Ден на Тракия, тържества, чествания, събори, родови и землячески срещи).
- Недопускане на ксенофобия, дискриминация на база пол, раса, образование и вероизповедание; толерантност към отделните религиозни общности.

III. Практически задачи за решаване

В рамките на правомощията на нашите представители като кметове и общински съветници **ние ще отстояваме:**

1. Разработване на програми за изграждането с общински средства на жилища за крайно нуждаещите се.
2. Изготвяне на програми за подпомагане на стари хора, инвалиди и др. в неравностойно положение.
3. Достъп до качествено образование и здравеопазване в малките населени места.
4. Привличане на инвестиции и откриване на нови работни места.
5. Чистота и благоустройство на населеното място в съответствие с европейските норми.

В рамките на правомощията на нашите представители като кметове и общински съветници **ние ще подкрепяме:**

1. Борбата срещу престъпността и негативните обществени явления.
2. Патриотичните нагласи и българското самосъзнание на младите хора и местното население.
3. Православната църква в усилията ѝ за утвърждаване на духовните ценности и морал.
4. Дейността на читалищата като центрове за патриотична, културно-просветна, информационна и възпитателна дейност.
5. Инициативите, свързани с изграждането на материална база за спорт и култура.

В рамките на правомощията на нашите представители като кметове и общински съветници **ние ще изискваме:**

1. Да се включат в учебните програми на училищата часове за практическо обучение за поведение и оцеляване по време на бедствия, аварии и кризи.
2. Да се включат в учебните планове часове (или в Час на класния), в които децата да се запознаят с историята и героите на Илинденско-Преображенското въстание и тракийското движение, като ще осигурим и необходимите нагледни материали.

Нашият предизборен лозунг е:

„ЕДИННИ ЗА ПРОСПЕРИТЕТА НА РОДНИЯ КРАЙ!“

От стр. 1

Друго на ръка е, че нападки-те срещу Костагин Карамитрев са лишени от основания злостни клевети, за които, ако той беше жив, би изпратил авторката на съд. А твърденията, че той бил абсолютно неизвестен на тракийци и спуснат като председател на СТДБ „отгоре“, са лишени от всякакъв, не само здрав, разум. Живи са още хората, които познават Костагин Карамитрев не от вчера и не от днес, които са го избирали и го преизбираха за председател на СТДБ. Той е един от достойните строители не само на България от втората половина на XX век, но и на съвременното тракийско движение, един от най-активните инициатори за възраждането на тракийската организация в началото на 90-те години. Несъмнените му заслуги в тази посока могат да бъдат отричани само от хора дълбоко комплексирани. Разказвал ми е Костагин Карамитрев как е възрогена тракийската организация, за проблемите, трудностите, интригите. И в разговори насаме, и пред свидетели. Никой не го опровергаваше. През април тази година дори му предложих да напише споменуи пог

Пременил се Илиия,

заглавие „Как бе възрогена тракийската организация“. И една от причините, които изтъкнах пред него, бе, че има хора, гето изопачават историята, докато свидетелите и творците ѝ са още живи, да не говорим какво правят впоследствие. Дали прие другите ми доводи, не знам. Но в този се вслуша. И обеща да напише нещо, а аз обещах да му помагам. „Само, каза, нека мине отчетно-изборното събрание на СТДБ през май и после ще му мислим“.

А после... Всички знаем какво се случи после. Господ му даде сили да предаде на 11 май 2011 г. във Варна с достойнство щафетата на следващите поколения тракийци. Виждаше се, че болестта го е изляла, но удиви всички с издръжливостта и силата на духа си. Остана последен дори на коктейла на другия ден по повод 115-годишнината от създаването на първото тракийско дружество „Странджа“ във Варна. В разговор с Варненския митрополит Кирил. Какво са си говорили – дали за съдбата на тракийското движение в ново време, дали за суетата на живота или за срещата на човека с Бога в отвъдното, не знам. Но той изпрати всички ни и последен се прибра. Така го запомнихме: динамичен, силен, жив.

После постъпи в болница. Там и си отиде. Враговете му не издържаха дори година да мине от смъртта му. И не толкова заради самия него. Не издържаха просто защото местните и президентските избори чукат на вратата и те отчаяно се нуждаят от електорат. А

какъв по-голям електорат от тракийците?

КАКВО МИ ДАВА ОСНОВАНИЕ ДА МИСЛЯ ТАКА?

Засага – две неща. Останалите ще ги видим по-нататък, защото статията е с продължение*. И така, първото е, че твърде агресивно и с дебелашка ирония се напада СТДБ, за което в него има хора с леви убеждения. Знайно е, че тракийската организация е нагпартийна, че в нея членуват и могат да членуват хора с различни политически възгледи. Нейните цели са общонационални. Нейните възделения надхвърлят тяснопартийните интереси на която и да е политическа партия или движение. Знайно е също, че тя традиционно е лявоориентирана. И няма как иначе: създадена е от бежанци, за да защитава правата и интересите на прокудените чада на Източна и Западна Тракия – най-онеправданите, най-бедните в тогавашното българско общество люде, бягали от турските золуми, от кървищата и погромите по родните им места само с децата в ръцете си и с грехите на гърба си, избивани, ограбвани и поругавани по мъченическия им път към отечеството, а в отечеството си – изгнаници без имот и средства, захвърлени на произвола на съдбата. Лявата идея не е възникнала нито с възникването на партията, нито дори с написването на Комунистическия манифест от Карл Маркс и Фридрих Енгелс, нито в пламъците на Парижката комуна.

„Ако имаш две ризи, дай едната на ближния си“ не е идея нито на Димитър Благоев, Георги Димитров и Тодор Живков, нито на Сергей Станишев, Ахмед Доган и Симеон Сакскобургготски, нито на Иван Костов или Волан Сидеров, а най-малко на Бойко Борисов. Така и СТДБ не е лява организация само защото по волята на съдбата е възрогена и ръководена в сегашното ѝ битуване от членове на лявата партия у нас. На тяхно място може да бъде член на всяка една партия. Само че в началото на 90-те години това беше невъзможно, защото тогава всички общественици и силно желаещи граждани бяха членове на БКП, включително и авторката на статията „Раждането на „Тракия без граници“. Фактът, че тя се е отменнала от партията и от своето минало, не говори добре единствено за нея, а не за хората, които са останали верни, защото, ще си позволя перифраза,

НЕВЕРНИЯТ В МАЛКОТО Е НЕВЕРЕН И В ГОЛЯМОТО.

А и не разбирам – откога да изповядваш лявата идея е престъпление? Да, имало е и такова време – времето на фашизма. Но нали то отдавна отгърмя и се надяваме никога повече да не се върща! Или някой се надява на обратното?

Второто основание, което ме кара да мисля, че статията е неумел преизборен ход с цел привличането на тракийци за електорат, е заяждането с новата стратегия на СТДБ за създаването на Еврорегион „Тракия“ и девиза „Тракия без

граници“. Излиза, че тракийската организация, освен че се управлява от хора, пуснати неизвестно от кого „отгоре“, на всичко отгоре работи за американските интереси в региона, като утвърждава, цитирам, „турския олигархичен ислямистки капитал и неговите хегемонистични и реваншистки цели“. Нерде Ямбол, нерде Стамбул. С други думи – абсолютна безсмислица. Трябва да имаш, меко казано, доста развитено въображение, за да ти се привиждат зад една чудесна идея, каквато несъмнено е идеята за „Тракия без граници“ и Еврорегион „Тракия“, подобни нелепости. А няколко цитирани думи от статията показват още, че авторката ѝ, макар и пременила се в нови грехи, си е „нак в тия“, т.е. „нак в ония“. Стилът ѝ намирихва на пропагандните клишета дори не от близкото, както тя го представя, тоталитарно минало, а от началото на студената война.

Тракийската организация е създадена в края на XIX век с определени конкретни цели: подпомагане на тракийските бежанци и на националноосвободителната борба в неосвободените още територии. В първата половина на XX век след насилствените прогонвания на населението от Източна и Западна Тракия тя променя своите цели в посока – отвоюване на политическа независимост на отнетите територии и присъединяването им към България; защита на човешките, гражданските и имуществените права на бежанците и т.н. Двете национални катастрофи

ИЗДАНИЯ

Книга за прокудените тракийски българи

Никола ИВАНОВ

Една от болезнените национални теми, която не отшумява, а периодически става тема и на българската литература, е темата за съдбата на българите, прокудени от Западна и Източна Тракия през 1913 г.. Сред книгите, отразили тези събития, бих споменал и „Възречени от Манастир“ на Никола Инджов, която излезе преди няколко години. Така че темата продължава да ферментира и би могло да се очаква и други автори да се занимават с нея в бъдеще.

През 1992 г. Иван Енчев издаде под общо заглавие „Чедата на Тракия“ повестите „Кървав пелин“, „Тройно разпятие“ и „Свирепа любов“. В сегашния роман „Кървав пелин“ сюжетът на повестта е разширен и обогатен с нови моменти. Действието в романа започва от 1913 г. и завършва с тракийския събор в Маджарово през 1953 г., където умира главният герой Андрей. Така че сюжетното действие се развива в

продължение на 40 години.

Подобна книга изисква задълбочена фактологическа подготовка, запознаване с всички източници, разкриващи същността на събитията. Прочитайки книгата, аз се убеждавам, че тази немалка предварителна работа е извършена от Иван Енчев. Стъпвайки на реални исторически събития, авторът е използвал родовата сага на семейства българи от териториите, за които става дума. Съдбата на тези българи е не само драматична, в повечето случаи тя преминава в трагедия, достигайки дотам, че става реална опасността от прекъсване на родовия ген вследствие насилията и жестокостите на турци и башибозуци. Целта е както физическо унищожаване, така също да се изтрие националната културна памет на населението по тези изконно български територии. Това е целта, която се преследва с т.нар. протурска Гюмюрджинска автономна република. В онези много тежки за българското население времена

бездействието на европейските консули също е причина за събитията. Това развързва ръцете на автономистите в действията им по обезбългаряването на териториите, за да не може по-късно България да има претенции. Върхът на тази историческа несправедливост е Ньойският договор, който присъжда Беломорието на Гърция, а Източна Тракия – на Турция. Свидетелствата разказват, че Александър Стамболийски, безпомощен, счулва и захвърля гневно писалката, с която е принуден да подпише договора.

В романа едната линия е документалната, защото подобна книга не се пише без солидни свидетелства и разкази на преживелиците събитията. Затова четите на Руси Славов и Димитър Маджаров имат свое определено място в художественото повествование на творбата. Те са упование и надеждата на хиляте българи по тия земи, но са крайно недостатъчни да попречат на събитията, макар че правят виичко, което е по силите им, защото освен че са го-

леми патриоти, те са и прозорливи, знаят крайната цел на насилниците, която е национално опасна за българите. Показателно е, че самият проф. Любомир Милетич пристига, за да записва разказите за мъките на тракийските българи.

Документалната канава на романа обаче е изпълнена с художествени образи. Възможно е Иван Енчев да е използвал прототипи, но ясно се вижда, че тук става дума за събирателни образи, които правят разказа въздействащ. В събитията на семействата на Яна и Андрей са възлътени съдбите на стотици и хиляди български семейства от тези територии. Авторът ни е показал народния живот по тези земи през периода – време, белязано много повече от мъки и страдания, отколкото от малки лични радости, които така или иначе ги има в живота на героите от романа.

В тези насилствени събития натуралистичните описания и езикът са основен художествен елемент за емоционално въздействие. Затова Иван Енчев находчиво ги използва, за да из-

рази и внуши грозното лице на жестокостта. Изнасилванията, отсечените глави, разпорените утробы на бременни българки, търкалящите се детски главички остават трайно в читателското ни съзнание. В сравнение с тях грабежите могат да ни се сторят даже „благородни“.

Събитията стават причина за трагедията на Андрей. Той е буквално скопен от насилниците и става свидетел на поругаването на Яна от Адем – полтурчин-полубългарин, един също драматичен и по своему трагичен образ. Андрей не може да преодолее преживяното до края на живота си. Опитва се да избяга от себе си, да забрави случилото се. Става моряк, но мъжката безпомощност така го травмира психически, че съмнението не му дава покой до края на живота му. Комплексите му са обясними. Вечният въпрос Андрейчо негов син ли е, или е дете на Адем, така и не получава отговор до края на романа – една от сполуките на Иван Енчев.

На стр. 5

погледнал се – пак в тия

и края на Втората световна война попарват надеждите на бежанците за завръщане по родните места. Естествено е и приоритетите на тракийската организация през втората половина на XX век да са други – решаване на тракийския въпрос; съхраняване на културните традиции и гр.

Налагат се въпросите: възможно ли бе възстановената през 1990 г. тракийска организация да не промени своите задачи и цели, след като съществува и работи при абсолютно нови условия? Нима това, че Костагин Карамитрев насочи дейността ѝ към съхраняване на паметта за предците ни чрез най-разнообразни почини (изграждане на паметници и мемориали, организиране на паметни и фолклорни събори, родови срещи, пътувания по родните места, запознаване на широката общественост с трагедията на тракийците, решаването на тракийския въпрос и т.н.), е престъпление? Или то е нещо лошо, нещо антипатриотично, антибългарско? Да съдействаш за възстановяването на дъа български православни храма в Турция и за издигането на паметник на екзарх Антим I в двора на единия от тях – протурско дело ли е? Или да издигнеш паметник на националния герой Капитан Петко Войвода в Рим – е в угода на „турски олигархичен ислямистки капитал“? Да не говорим за другите високоблагородни патриотични дела, които извърши Костагин Карамитрев като председател на СТДБ.

Към това – отново на българските

гарските власти бе категорично напомнено, че е наложително решаването на тракийския въпрос; поде се енергична защита на имуществените и човешките права на бежанците и техните потомци.

А възможно ли бе след влизането на България в Европейския съюз тракийската организация да остане безучастна към промените? След като ЕС прие стратегия „Европа на регионите“, какво по-естествено от това да възникне у някого идея за еврорегион „Тракия“? Какви тук турски интереси, какви пет лева? Това просто е една от модерните идеи за интегрирането на населението от трите области на Тракия без кръв и насилия. Може би има и други начини за интеграция. Те може и да са по-добри. Споделете ги, господа патриоти! Осъществете ги! Кой ви пречи? Но ако смятате, че това ще стане чрез навлизането на въоръжени чети в Одринско и Беломорието, забравете. Просто е смехотворно и анахронично!

Идеята за „Европа на регионите“ не изключва съществуването на „Европа на отечествата“ (по генерал Шарл дьо Гол), не противоречи на нея. Или авторката допуска, че ЕС специално е разработила стратегията си „Европа на регионите“ само и само за да попадне някой българин в капана ѝ и така да залчи България от картата на света?

Работата е там, че има у нас едни „патриоти“, дето смятат, че те най-правилно обичат България, че всички други я обичат, но не както трябва;

че те най-правилно милеят за благосъстоянието и просперитетата ѝ, а всички други – не съвсем правилно; че те знаят най-правилно какви са българските интереси и най-правилно ги защитават, а другите не ги знаят и все ги предават; че те са по-българи от българите, по-християни от християните, по-пали от папата, по-революционери от революционерите, по-умни, по-далновидни, по-прозорливи, и все им се привиждат заговори срещу България отвън и отвътре, американски интереси, руски интереси и т.н. Ама поискайте от тях да предложат нещо конструктивно за подобряването на обществения и социалния климат в съвременна България и ще видите какво ще стане – ще изчезнат от ползрението ви, за да се появят пак след време с поредната тупурдия срещу някого.

И НАКРАЯ...

В своята многогодишна битност организацията на тракийците е носела различни названия – съобразно целите и задачите, които си е поставяла в поробените територии или в свободна България. Дружество „Странджа“ – Варна (1896 г.), е първообразът. През 1895 г. в Тракия, останала под турско робство, се изгражда Одрински окръжен революционен комитет, който се превръща в съставна част на Вътрешната македоно-одринска революционна организация. След 1900 г. до началото на Балканската война (1912 г.)

тракийските и македонските дружества в страната се обединяват във Върховен македоно-одрински комитет. След Първата световна война се появява Съюзът на одринските благотворителни братства, забранен от правителството на Кимон Георгиев след преврата на 19 май 1934 г. След 1944 г. той е възстановен под названието Съюз на тракийските културно-просветни дружества в България, разпуснат през 1977 г. и възрожден през 1990 г. под названието Съюз на тракийските дружества в България. Припомням това, доколкото авторката на статията едва ли не обвинява Костагин Карамитрев в своеволие за названието СТДБ в противовес, видите ли, на името „Тракийска организация, както тракийци винаги са я наричали“. Но нали никои не пречи на тракийците и днес да наричат СТДБ тракийската организация! Названието „тракийска организация“ никога не е било официално название на съюза, просто така са го наричали и го наричат тракийците независимо от това как той официално е бил наименуван през годините.

И още... Тракийците са силни, защото разчитат само на себе си, а не на празнословците. Достатъчно са били лъгани от продажни и некомпетентни политици, за да се хлъзнат и днес по динената кора на нови политически формирвания, които търсят в тяхно лице електорат, тъй като са неспособни да си го изградят сами, които и се опитват да

употребят тракийската идея за конюнктурни политически цели и лични интереси. Иначе защо ще ни разединяват по политически възгледи? Нали тракийската кауза ни е завещана от предците не за да разединява, а за да ни обединява! Още през 20-те години на миналия век проф. Димитър Михалчев, първият председател на Съюза на одринските благотворителни братства, пише: „НАШАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НЕ Е ПАРТИЙНА. ТЯ Е ОБЩА И НАЦИОНАЛНА, ПОНЕЖЕ ГРУПИРА БЪЛГАРИТЕ ОТ ТРАКИЯ, КОЯТО ОСТАВА ПОД ЧУЖДО ВЛАДИЧЕСТВО, ЖИВУЩИ В ЦАРСТВОТО. ТЯХНАТА ПАРТИЙНА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НЕ НИ ИНТЕРЕСУВА.“ Така и днес СТДБ обединява все още живите тракийски бежанци, както и техните потомци, живеещи в страната и по света, независимо от тяхната партийна принадлежност.

А иначе – и сто статии да напишат срещу Костагин Карамитрев неговите врагове, няма как да изтрият делата му в полза роду и няма как да изместят от сърцата на тракийци любовта към него.

Фактологическите и другите груби грешки на авторката в статията „Раждането на „Тракия без граници“ няма да поправам или опровергававам. Те сами себе си опровергаваат.

* Междувременно продължението на статията излезе в следващия брой на регионалния вестник под друго заглавие, като веднага се набираща на очи и разностилието между началото и продължението, сякаш текстовете са писани от различни хора.

ИЗДАНИЯ

Книга за прокудените тракийски българи

От стр. 4

Също по своему драматичен и трагичен образ е Яна. Тя действително обича Андрей и се отдава на Адем само за да спаси живота на мъжа си. Искрено се мъчи да се отърве от сянката на Адем, но все пак е жена и Иван Енчев много сполучливо отчита това във физиологическо-психологически аспект. У Яна се борят ненавистта, болката и обидата към Адем с любовта към Андрейчо и женската слабост на младото, силно и жизнено тяло, което си иска своето. Писателят е разкрил психологическата борба в душата на Яна между полюсните чувства. В този смисъл е аналогията с щъркела и другарката му – природата не търпи празно пространство. Така че в случая стоустата мътва със змийския си език само увеличава мъките на Яна. Но и това е част от живота, който тя е длъжна да преодолее. Затова е естествено избухването ѝ при обвиненията на Андрей. Много се е насъбрало в измъчената ѝ душа. Можем ли

да я обвиняваме за отношенията ѝ с Адем? Мисля, че това би било несправдливо. Тя се мъчи да се отърве от него, прави опит да го убие, жени се за Стойчо, ражда още едно дете.

След събитията от 1919 година книгата продължава със случващото се в общественото-политически живот в страната, който рефлектира пряко в личните съдби на героите от романа. Александър Стамболийски идва на власт и земеделците се активизират. Активират се и комунистите, които се опитват да създават комуни. Отразено е и отношението към Русия, която ни е освободила от турско робство. Отношението на българите към руския народ е признателно, събират се помощи за гладуващите в Русия, но в същото време усещаме и упрека към тогавашните ѝ управници, които не се намесват на страната на България и вместо границата ни да е Бяло море, тя е друга. Стига се до Деветоюнския преврат от 1923 г. и последвалите го съби-

тия, в които загива Стойчо.

Андрей Тракето расте и става ученик в гимназията, политически се ориентира към анархизма. В него се влюбва дъщерята на околийския Златарев Юлия, която е готова на всичко, за да го има. Но непокорният му нрав и личната му гордост са по-силни от всичко. Подгонен от властта след преврата от 1934 година, той е принуден да напусне страната и в Америка завършва медицина. Опропастен е и животът на Юлия.

В романа има два женски образа, които са основни и обобщаващи за българката - баба Яна и Мата. Баба Яна е стожер на семейството и рода. Мъдра българка с една интуитивна философия за живота и съдбата. Знае, че децата са най-голямото богатство и надежда за един народ. Това е актуална философия и за днешна България и при всички национални кризи. Благодарение на тази философия ние сме оцелявали при всички опасности. А ето как реагира Мата, когато Яна ѝ казва, че е бременна от Адем и иска да

махне детето:

„Яне, докарай си багажа в нашия двор. Да си помагаме за туй-онуй, че то само с хора се живее на този труден свят.“

Яна тъй се стъписа от майчинските думи на чуждата жена, че пресечена да ѝ целуне ръка. Мата я възпря:

- Немој тъй! Хора сме. Ако ние не се прилеждаме, кой друг ще се сети за нас. То, аслъ, тъй е. Добрината крепи хората. Лошотията само ги опропастява.“

А ето и разсъжденията на Яна, които са важна част от философията на творбата:

„Таз пуста завист! - мислеше си. - Откакто свят светува, тя е погубвала толкоз невинни душици... Нали всички сме хора? Защо е този ламтеж за повече власт, пари, земя, богатство? Защо са тези войни?...“

Виждаме и отвратителното лице на войната, причина за най-големите злини, които преживяват хората.

Хуманистичният патос на творбата се изразява и в отно-

шенията между обикновените хора. Българи, турци, гърци и другите етноси съжителстват мирно, в смесените райони отсъства етническата вражда. Някои от българите са спасени от милостиви и човечни турци. В този смисъл романът на Иван Енчев не е националистичен, а обективен и общочовечен, той не се етнически ненавист и вражда.

Добри са природните описания. Авторът е използвал народни мъдрости, извлечени от пълнокръвния истински живот, които обогатяват творбата. Езикът е емоционален, което говори, че Иван Енчев е писал романа с цялата словесна ангажираност, на която е способен като автор.

Романът „Кървав пелин“ е още една гледна точка и личен поглед към трагичните исторически събития, за които става дума. Творбата е успех за Иван Енчев и е сред книгите, които допълват и обогатяват литературата ни по болезнената тема за нерадостната съдба на българите от Запада и Източна Тракия.

Петрова нива – история на честванията и мемориала

Паметникът на Петрова нива

Първото честване на Илинденско-Преображенското въстание в местността Петрова нива се организира през 1928 г. по повод 25 години от обявяването му. Срещата е изключително трогателна, на това честване присъстват повечето от останалите живи въстаници.

Още през 1925 г. възниква идеята за събиране на костите на загиналите четници на едно място и издигането

на паметник. По-късно се създава и комитет за събиране на средства. Но моментът не е от най-благоприятните за подобен тип инициативи. Държавата не се отзовава, изпадналите в крайна бедност тракийски бежанци не са могли да отделят значителни средства, настъпва и тежката световна икономическа криза през 30-те години на XX век. И все пак със събраните оскъдни средства в центъра

Храмът-костница „Св. Петка“

на Малко Търново през 1934 г. се построява чешма паметник, на която признателните тракийци изписват: „В памет на загиналите в Преображенското въстание - 1903 г.“.

През 1958 г. се изгражда величествен паметник мемориал и в самата историческа местност. Строителството се финансира от Окръжния народен съвет в Бургас и от Околийския народен съвет в Малко Търново. Камъкът е добит от самата местност, а каменните плочи за надписите и конзолите

са оставени от Русе. В специална ниша са положени костите на легендарния войвода Георги Кондолов, станал първа жертва на въстанието.

Откриването на паметника, който е поставен на мястото, където е заседавал конгресът, става на 16 август 1958 г. Лентата е прерязана от председателя на Съюза на тракийските културно-просветни дружества в България Никола Спиров.

През следващите години районът се благоустроява. Урежда се в спе-

циално изградена сграда музейна сбирка, представяща документи и факти от въстанието. Изгражда се сцена пред огромен естествено оформен амфитеатър, където се нагледат фолклорни състави и известни народни изпълнители.

Във връзка със 100-годишнината от въстанието по идея на Съюза на тракийските дружества в България и Тракийското дружество в Бургас на Петрова нива се изгради храм-костница, в която се поставиха костите

на героите илindenци и преобразенци. Храмът носи името на тракийската мъченица „Св. Петка“. Официалното откриване се състоя през 2003 г. в навечерието на Илинденско-Преображенското въстание през август в присъствието на президента Георги Първанов, председателя на СТДБ Костагин Карамитрев, г-р Стамат Апостолов, председател на Тракийско дружество „Екзарх Антим I“, кмета на Община Малко Търново Иван Иванов и г-р. Освещаването на храма бе извършено от Сливенския митрополит Йоаникий.

Тържествата на Петрова нива се провеждат всяка година през август. Домакин и организатор е Община Малко Търново съвместно със СТДБ и Регионалния съвет на тракийските дружества в Бургаски регион. В тях вземат участие хиляди потомци на тракийските бежанци и родолюбиви българи от цялата страна.

Петрова нива е паметно място за тракийците, място на преклонение пред паметта на предците, отстоявали ревносно и с цената на живота си българската кауза.

Регионален съвет на тракийските дружества в Бургаски регион

В търсене на родовите корени

Сия **СТОЯНОВА***

Урбанизацията и миграционните процеси днес водят до разкъсване на родоци и семейни връзки. При тези условия познаването на семейната и родовата история имат решаващо значение. Семейната и родовата памет е бариера срещу нарушаването на нормалното функциониране на историческата памет. Действителен субект на историческия процес може да стане само този, който се изживява като частица от реалната историческа общност - семейство, род, народност.

На 23 юли 2011 г. в салона на дружество „Тракия“ във Варна се състоя едно мило тържество, което събра наследниците на Тонка Райкова (1872-1936), преселена от Лозенградското село Дерекьой.

Семейството на Тонка тръгва към

освободените български земи през 1878 г. заедно с оттеглящите се руски войски. Няколко рода от с. Дерекьой, Карадере и Вайсал стигат до Добруджа и основават малко село, наречено Тюлюджа (през 1940 г. преименувано на Прелог).

През 1896 г. Тонка се омъжва за своя съселянин Димитър Стоянов. Ражда им се три деца и тя е бременна с четвъртото, когато Димитър умира внезапно, едва 32-годишен.

През 1903 г. Тонка се омъжва втори път в съседното село Чаталар (дн. Батово, Добричко) за младия вдовец

Никола Тончов, който има четири малки деца. Така децата заедно с нейните четири стават осем. От втория си съпруг Тонка ражда пет деца. И децата общо стават тринадесет.

В голямото семейство царувал дух на толерантност и топли, сърдечни отношения между доведени, заварени и природени деца. Тези близки отношения се запазват помежду им, докато са живи.

Потомците на баба Тонка

Днес наследниците на баба Тонка живеят в с. Батово, в Аксаково, Балчик, Варна, Нови пазар, София.

Инициатор и технически уредник на родовата среща е един млад човек - Мирослав Маринков Батовски от Варна, който проявява голям интерес към своя род, корени и към предците си. Главен организатор е 81-годишната Стоянка Дюлгерова от Варна, която е описала историята

и наследниците на баба Тонка в наскоро отпечатаната книга „Родова памет 1878 г. - 2011 г.“. Тя помни как през 1935 г. баба Тонка идва във Варна да види децата и внуците си. Тогава синът ѝ Михаил ѝ прави снимка портрет. Тогава Добруджа е в пределите на Румъния. На следващата година корабата белгарка завършва земния си път, изпълнен с много труд и лишения. Отгледала и възпитала толкова

деца, тя остава на наследниците си примера на един достойно изживян живот.

Освен портрета на знаменитата си баба потомците пазят и протокола от 3 септември 1903 г., подписан от роднинския съвет в състав 6 души (който за времето си е изпълнявал функциите на нотариат). В протокола се потвърждава решението на Тонка да сключи втори брак и се разпределя

имууществото на починалия ѝ съпруг, а тя се определя като настойник на сираците. Решението на съвета е категорично - имотите (нивите) остават на децата от първия ѝ съпруг.

На възбуждащата родовата среща наред с възрастните присъстваха и много млади семейства с малки деца. Младите изслушаха с интерес историята на баба Тонка и спомените на някои от внуците ѝ. Именно младите дадоха предложение втората среща да се организира следващото лято, като изразиха желание да спонсорираат организирането ѝ. На срещата звуча народна музика, изви се хоро. Имаше много радост и сълзи в очите, имаше много за споделяне на тази първа възбуждаща среща, но всичкото може да се обобщи така: паметта в душата - това е дългът към предшествениците, който трябва да помним, за да не забравят за нас бъдещите поколения.

* Авторката е правнучка на баба Тонка.

Народът никога не забравя

Донка ВЪЛЧЕВА

Ние, наследниците на бежанци от Източна и Западна Тракия, приемаме Илинденско-Преображенското въстание като логическо продължение на Априлската епопея. То бе подготвено от ВМРО с революционната всеотдайност на видни тракийски мъже като Михаил Герджиков, Георги Кондолов, Лазар Маджаров, Стамат Икономов... Макар и за малко, свободата изгря,

опръскана с кръв и барут. По инициатиъа на Георги Манев, син на потомствени тракийци, бе проведена среща в красивата местност Божура край Средец под наслов „Народната памет не забравя“ по случай 108-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание. Присъстваха ръководствата и певческите групи на тракийските дружества при Община Средец: Средец, с. Драчево, Дюлево, Зорница, Проход.

Деловата работа започна с изпълнение на странджанската Марсилеза „Ясен месец веч изгрява“, изпълнена от мъжки хор при дружество „Лазо Лазов“ в Средец. Оживяха сла̀вни страници от героичното минало на нашите геди. Срещата завърши с призив към присъстващите – да предадем на нашите внуци истината за героичното минало на гедите ни, защото поколение, което не знае своята история, е обречено на загиване.

С духа на Индже войвода

Божанка НИКОЛОВА

На 29 юли 2011 г. се на̀вършиха 190 години от гибелта на прочутия народен закрилник Индже войвода. По този повод тракийското дружество „Лазо Лазов“ в Средец организира вечер на тема „Индже войвода и Бургаският край“.

Гост и лектор на вечерта бе доц. Мило Петров от Шуменския университет, преподавател по нова и най-нова българска литература. Тракиец и краевед, повече от 35 години той проучва живота и дейността на Индже войвода. Лекторът подари на дружеството пет свои книги,

съдържащи исторически материал и автентични народни песни за Индже войвода, събрани от него в селата на Странджанско-Сакарския край. Проведената среща доказа още веднъж как можем да съхраним народната памет чрез труда на краеведите.

Ахтополски вечери

Ирина СЛАВЧЕВА

На 13 и 14 август в Ахтопол се състояха традиционните празници на изкуствата „Ахтополски вечери“. Ахтопол носи името на гревната богиня Агата, една от дъщерите на Зевс. Нейната доброта и безгранична обич са се слели неразделно със стародавните ни геди и те са нарекли на нея това прекрасно място. Ахтопол е малкият град, с който почти приключва нашият южен морски бряг, той носи в себе си старата архитектура, гревните разкопки, гъ̀ха на зрелите смокини, мирисът на водорасли и море...

И тази година Народно читалище „Христо Ботев“ беше традиционният домакин на празниците на изкуствата. Първият ден бе посветен на фолклора. Разбира се, когато си в сърцето на Странджа, не може да си представиш нищо друго като фолклорен акцент освен звучните песни на двете ни големи певици, станали нещо като „визитната картичка“ на тази фолклорна област – Калинка Згурова и Янка Рупкина. Техните високи звъ̀нки гласове, събрали в себе си магията и характерните мелодии на Странджа, леко „полюшващи се“ като странджанската зеленика, огласиха площада пред читалището.

Радостта на публиката, извилите се хора и многото

Именитите гости на Ахтопол снимки на чуждестранните туристи радваха именитите ни певици, които отвърщаха с усмивка и още по-весели и хороходни песни... Майсторът на акордеона Желю Събеъв, музикант от Фолклорен ансамбъл „Странджа“, беше чародеят, за когото мелодията беше над всичко, с точен професионален усет той предаваше характерните мелодии.

Гост на фолклорната вечер беше и един от майсторите на песента от този район Георги Драганов. Той бе представителят на тракийското дружество „Одринска епопея“ - Поморие. Едъа ли има друг по-добър познавач на песните, текстовете и мелодиите от репертоара на всички певци от Странджа – от неуморния Георги Драганов. Музиката и песента са част от живота му, дълги години той посвещава на изследването на песните и живота на Комня

Стоянова, като издаъа и книга за нея. Любовта си към песента Георги Драганов е предал и на дъщеря си Руска Драганова. Дуетите с нея, представянето и на най-младите членове на тази фолклорна фамилия – внучките му Катя и Иванка Христоъви, показаха на публиката в Ахтопол, че когато носиш в сърцето си голямата магия на фолклора, тя не умира, а се разраства и живее с младото поколение... Огромни аплодисменти събраха тези прекрасни млади изпълнителки на народни песни.

Чудесен домакин на това фолклорно тържество беше Мария Янкова, секретар на НЧ „Христо Ботев“ и зам.-председател на тракийското дружество в Ахтопол. Нейната сърдечна усмивка, чудесното ъ домакинство останаха като искри в душите ни. И така до следващите „Ахтополски вечери“...

За много години!

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно членовете на Върховния комитет на съюза, сътрудници и ветерани по повод рожденѝте им дни през септември:
1 септември - Илия Караманов - Асеновград
11 септември - Вели Чаушев - София
23 септември - Кирил Сарджев - Хасково
25 септември - Калинка Згурова - София
Пожелаваме им да са здрави и жизнени и да се радъат на още много творчески сили, за да участват все така дейно в по-нататъшното укрепване на тракийската организация и в реализирането на стратегическата ъ цел „Тракия без граници“.

ПОКАНА

На 3 септември 2011 г. от 10 часа в с. Буховци, община Търговище, ще се състои Тракийски фолклорен събор „Фисекът пее“, посветен на 115-годишнината на организираното тракийско движение в България. Организатор на събора е Народно читалище „Развитие –1906“ – Буховци.

Тракийски календар СЕПТЕМВРИ

2 септември 1903 г. - Убит Паскал Иванов - секретар на четата на Георги Кондолов
2 септември 1923 г. - Свикан в София Седмият редовен тракийски събор. Обсъдено е положението на бежанците в България, направени са промени в уста̀ва и е прието името на организацията: „Културно-благотворително дружество „Тракия“. За празник на дружеството е приет 19 август - денят на Преображенското въстание
2 - 4 септември 1928 г. - Проведен Четвъртият редовен конгрес на Тракийския младежки съъз в Бургас
6 септември 1885 г. - Провъзгласено Съединението на България (Обединение на Княжество България с Източна Румелия)
12 септември 1912 г. – Починал Стамат Икономов - член на ГРБТ от Преображенското въстание
16 септември 1913 г. - Подписан Цариградският мирен договор, по силата на който Свиленградско, Малкотърновско и Царевско остават в пределите на България
17-18 септември 1994 г. - Проведено тържествено честване в с. Пелевун, Ивайловградско, посветено на Капитан Петко Войвода, с участието на дипломати от гръцкото и руското посолство в България. Слово за героичния подъиг на войводата, спасител на селата от турския башибозук през 1913 г., изнася председателят на СТДБ Костадин Карамитрев
22 септември 1908 г. - Провъзгласена независимостта на България
25-27 септември 1927 г. - Проведен в Пловдив Дванадесетият редовен събор на тракийската организация. Обсъдени са въпросите, свързани с имотите на източнотракийците, западнотракийците и малоазиатците. Приета резолюция до ОН
26 септември 1939 г. - Починал Христо Силянов. Революционер, публицист и общественик, секретар на конгреса на Петрова нива. Роден на 24 май 1880 г. в Цариград
27 септември 1878 г. - Роден Яни Попниколов Янев (Яни Попов) в с. Карахадър, Лозенградско. Войвода и възторжен тракийски певец. Автор на странджанската Марсилеза „Ясен месец...“. Починал на 20 януари 1945 г. в Ивайловград
27 септември 1880 г. - Роден Никола (Колю) Шишманов - знаменосец на четата на V Ахъчелебийски район, с войвода Пеъо Шишманов. Загинал в бой с турски аскер на 27 май 1904 г.
30 септември 1934 г. – Създаден Тракийският научен институт (ТНИ) с председател Христо Караманджуков

СКРЪБНА ВЕСТ

на 22 юли 2011 г. почина ветеранът на тракийското дружество в Пловдив

ХАРАЛАМПИ ТОДОРОВ БАКАЛОВ

Роден е на 29 януари 1915 г. в с. Деръвент, Деъеагачка околия, гнешна Гърция. Семейството му преживяъа съдбата на хилядите българи от Беломорието, приели бежанската участ като възможност да съхранят народност и вяра. След дълги митарства и мизерия семейството му се установяъа в Пловдив през 1938 г. През целия си живот Харалампи Бакалов работи за реализиране на каузата на Съъза на тракийските дружества в България. Избиран е за член на Управителния съъет на Пловдивското тракийско дружество. За активната си дейност е награден със сребърна и златна значка „Капитан Петко Войвода“. Да съхраним в паметта си неговата преданост и вяроност към патриотичните цели на тракийската организация, да ги предадем ъъв времето след нас.
ПОКЛОН ПРЕД СВЕТАТА МУ ПАМЕТ!
Управителен съъет на тракийско дружество „Войвода Руси Слаъов“ - Пловдив

ТРАКИЯ - орган на Съъза на тракийските дружества в България

София 1000, ул. „Стефан Караъа“ 7-А

Печат: ИК „Илинъа“

Абонирайте се!
Каталожен номер
759

Издаъа: Централното ръководство
Историко-политически коментатор: проф. Иван ФИЛЧЕВ
Главен редактор: г-р Елена АЛЕКОВА, отговорен редактор: Богдан БОНЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел./факс: 02/ 987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)
IBAN: BG34STSA93000001682816 **BIC:** STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, **клон 1**, ул. „Княз Ал. Батенберг“ - София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) – 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ – 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Бойка БОРАДЖИЕВА (Пловдив) - 032/67 35 18; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/66 58 22; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Ще помним тяхното велико дело

Национален възпоменателен събор на Петрова нива

Михаил ЖЕЛЯЗКОВ

108-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание в Източна Тракия и тази година събра на историческата Петрова нива в Странджа хиляди българи патриоти. Кризата, икономическа и духовна, не възпря признателните потомци на тракийските бежанци, пламенните родолюбци от цялата страна да дойдат на това далечно, непристъпно, но свято място, където през лятото на 1903 г. е взето решение Огринско и Странджа да въстанат и да подкрепят своите събратя от Македония, сражаващи се вече с турската войска. Десетки тракийски дружества от Бургаско, Ямболско, Сливенско, Хасковско, Варненско, Разградско, Кърджалийско, Пловдивско развяха знамена и отдадоха почит на славните ни предци. Редом с тях бяха и македонските дружества от много селища на страната. Площадката пред величествения паметник на преображенци, където са зазидани костите на войводата Георги Кондолов, бе обсипана с венци и цветя.

Вече трета поредна година управляващите у нас бяха представявани от областния управител в Бургаско Константин Гребенаров и няколко депутати от ГЕРБ. Възпоменателния събор уважиха евродепутатът Ивайло Калфин – кандидат за президент на левицата за предстоящите президентски избори, както и депутати от „Коалиция за България“. Имаше представители на Военноморския флот и други войсковы подразделения.

В храм-костницата „Св. Петка“, издигнат в чест на 100-годишнината от въстанието, сливеният митрополит Йоаникий отслужи заупокойна молитва за падналите за свободата на

Тракия и Македония. След като изброи имената на десетки загинали въстаници, той заяви: „Няма по-голяма награда от тая да гадеш душата си за свободата на своите събратя и приятели. Затуй се прекланяме пред техния подвиг и винаги молитвено ще си спомняме тяхното велико дело.“ Той призова да предадем на младото поколение паметта за войводите и героите, за да я пазят в бъднините.

Официалното откриване на възпоменателния събор направи зам.-кметът на Община Малко Търново Катя Кулюмджиева. Слово за годишнината от Илинденско-Преображенското въстание произнесе председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов.

Воински части от пехотата и флота се строиха за „проверка“, след което всички присъстващи с падане на колене изразиха своята почит към загиналите за свободата на Тракия. Състоя се тържествена заря, историческата местност осветиха стотици фойерверки.

През целия ден на сцената пяха и танцуваха над 60 художествени състава и индивидуални изпълнители на народни песни от Тракия и Странджа. А вечерта се състоя тържествен концерт, на който публиката бурно аплодира изпълненията на известните певци Милка Андреева, Златка Ставрева, Лазар Налбантов, сестрите Ирена и Росица Станкови, Наталия Барбазанова, два фолклорни състава от Малко Търново и оркестър „Жарава“.

Бяха поднесени венци и цветя. Пред величествения паметник на героите от Илинденско-Преображенското въстание слово произнесе доц. Христо Гиневски, председател на Българското историческо дружество.

Паметна плоча на войводата Георги Кондолов

Паметната плоча

Гостите

Участниците във фолклорната програма

Регионален съвет на тракийските дружества в Бургаски регион, Тракийско дружество „Св. Георги Победоносец“ - Приморско, Община Приморско организираха в града паметно честване на 108-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание. На 20 август 2011 г. в Морската градина на Приморско бе открита паметна плоча, посветена на легендарния странджански войвода Георги Кондолов. На нея са изписани заветните думи на войводата: „Делото е свято. Проклети ще бъдете, ако не продължите борбата.“

Инициатори за изграждане на плочата са тракийските дружества в Приморско и Бургас с дарителската подкрепа на родолюбиви тракийци.

Паметната плоча бе официално открита от председателя на СТДБ Красимир Премянов, след което бе осветена с църковен ритуал. Празникът продължи с фолклорна програма.